

Пекло сонця і страждань допомагає забути рідна природа

Розпечений сонцем Джелалабад, розміщений на висоті понад 3 кілометри над рівнем моря Гардез, верхів'я Чорних гір, за якими десь там чути вибухи, стомлений шум вертольотів лишають свій пекучий слід у душі того, хто потрапив на цю спекотну й чужу землю - Афганістан.

Більше 20 років не може забути, як і тисячі українців, яких призвали виконувати міжнародний обов'язок, цей страшний сон наяву Володимир Тишкевич із Сторожева. Допомагає чоловікові притупити біль днів, проведених у пеклі сонця і страждань, лише багата місцева природа. Для того, щоб й інші люди могли побачити та відчути цю красу, він вирішив розвивати в рідному селі зелений туризм.

«Афган» — це не перемоги й поразки, а подолання»

- Мені щого ніколи не забути, - каже учасник війни в Афганістані. - Кожен рік там був для мене, як страшний сон. Важко було згадати навіть собі, що існуюча навколо дійсність не ілюзія. Бо наказ може виврати людину з нормального життя за хвилину. Але повернутися до життя за наказом неможливо.

Володимир Васильович служив у десантно-штурмовій бригаді в Гардезі - місті на сході Афганістану, шлях до якого у військовий «секрет» «визнавав» дорогою «смерті». Кожна колона вважалася лямбусовим папірцем для моджахедів. Засіди вони планували з надзвичайною ризикованістю й майстерністю. Гутна повну потужність виявляли своєю винахідливістю й наполегливими інструктурами мусульманського іресповіданія із зарубіжжя.

Боротьба йшла вже не на теремогні поразки, а на подолання цих труднощів, які випадали на долю військових. Окрім того, щоб вояцтво, юнаки надавали один одному медичну допомогу, бо лікарів на всіх не вистачало. Дозволялося робити побратимам закладки із зображенням групи срові. У кожного при собі була «льза», в яку вляли записку з м'ям та домашньою адресою.

- Мені здавалося, що я вже ніколи не повернусь додому, - ділиться Володимир Тишкевич. - Більшість хлопців чекали в війни їхні дівчата, вони регулярно писали їм листи. Я ж задирило висточку тільки матері. Не хотілося комусь давати марну радію.

«А там стільки гільз, як зерна в коморі...»

Які асоціації виникають при слові Джелалабад? Жаллива спека, температури настільки високі, що гелікоптери із гажістю відривалися при зльоті. Володимир Васильович згадує, як під час одного із завдань їхній вертоліт почали обстрілювати душмани і не було іншого варіанту, як вистрибувати із гелікоптера, який іде на посадку. - Думали, якщо зіб'ють, то соч лишимось живі, - каже пан Володимир. - Шум мотора

вертольота було так чути, як автомобілісту мотор машини. Поглянемо вниз, а там височенні Чорні гори. В голові одна думка, якщо зіб'ють, то тіло навіть ворони не знайдуть. По одному почали «виплигувати». Впав у яму, а там стільки гільз, як зерна в коморі.

Поруч нього не було нікого, - згадує. Та як тільки почав підніматися, серце завмерло від куль, які летіли в його бік. Виринув причаїтися, аж в одному із сквиць у скелю побачив товариша, якому подав знак допомогти. Він і вратував «життя» «срджачу» Тишкевичу. А зображення того «духа» без голови лишилося у військовому фотоальбомі...

«На дорозі твоя доля стоїть»

Із такими словами звернулася до молодого сержанта Володимира при прибутті в 1987 році, одразу після закінчення служби в Ташкенті, циганка Відтоді чоловік вірить, що все, що нам судилося пережити - не випадковість. Людина народилася, і їй написано Богом як жити.

- Після Афганістану я поїхав у Київ, - розповідає військовий «афганець». - Хлопець, з яким ми разом служили, попросив захіати до його батьків, аби повідали про службу, бо він повинен був звільнитися трохи пізніше. Приїхавши в Корець після гостини, я чекав автобус на рідний Сторожів. Там познайомився із гарною дівчиною, яка виявилася моєю односельчанкою. Це і була моя Ганнуса.

«Головне, щоб поруч були люди, які б підтримали в складний час»

- Як повернувся з Афганістану, то тяжко було привчитися до життя, - ділиться Володимир Тишкевич. - Приходив у сільський клуб на дискотеку, а танцювати не міг. Так було півроку. «Як же так, - думав. - Я тут танцюватиму, а мої хлопці сидять там у засаді».

Без кінця згадувалися військові будні й вірні товариші, які там, у чужому Афганістані, вітали його із 20-річчям торгом. До речі, фото, зроблене в той день, й досі

нагадує про світлу миттєвість пекельних днів.

Та людина влаштована звикати до кращого. Тож і у Володимира розпочалося інше життя. Він, як і до армії, ремонтував техніку, яка, завдяки його вчителю Анатолію Володимировичу, ще з шкільних років захопила душу. Любов до праці нині намагається прищепити учням місцевої школи й сам Володимир, який працює вчителем трудового навчання.

Були й часи, коли товариші по службі вкликали його працювати в Росію військовим. Та дружина, Ганна Викторівна, зуміла переконати чоловіка у тому, що досить з них численних днів хвилювання й боротьби. Тепер вони сім'єю вирішили розвивати в Сторожеві зелений туризм.

- Ось ця земля колись належала панові Кописю, - розповідає Володимир Васильович і демонструє всю красу місцевих просторів. - Пишні сосни і дзеркально чисті джерела наповнюють повітря життєвою енергією. Хочеться, щоб побільше людей могли насолоджуватися цією красою. Тому й стараємося з дружиною створити всі умови, аби людям було де відпочити та смачно попоїсти. Багато гостей виявляє бажання проїхатися по місцевих просторах на запраженій кінями бричці.

- У житті є підйоми й падіння, - переконаний Володимир Тишкевич. - Головне, щоб поруч були люди, які б підтримали в складний час. І тоді неможливе стає можливим.

Шукає військовий «афганець» уже багато років своїх побратимів по службі, яких життя розкидало по різних містах і країнах. Добре пам'ятає, як разом ішли в армію з Андрієм із села Козака, якого так і не дочекалася батьківська хата...

Очевидно, що страшна невиліковна рана - Афганістан, нде не зникне із людської пам'яті. Вона залишиться не тільки в спогадах, а й у мовчальних плитах і душевних муках, в хронічних хворобах і глибоких шрамах, в нагородах і надіях на вищу справедливість, доброту, взаєморозуміння. А їх нам сьогодні так не вистачає...

Анастасія Адамчук